

De meerwaarde van adviseurs lokale sport

WAAR LIGGEN KANSEN EN UITDAGINGEN?

DOOR PETER NAFZGER (MULIER INSTITUUT)

Adviseurs lokale sport zetten zich in voor een sterke lokale samenwerking. Dat is niet zo gek, zij zijn immers de aanjagers van de lokale sportakkoorden en houden de partijen die daaraan meewerken betrokken. Nu in 344 van de 352 gemeenten lokale sportakkoorden zijn opgesteld, waarin partijen binnen en buiten de sport zelf doelen hebben vastgesteld die aansluiten bij lokale knelpunten en uitdagingen, krijgt de functie van adviseurs lokale sport steeds meer betekenis.¹ Tegelijkertijd hebben de coronacrisis en het gebrek aan fysieke bijeenkomsten de prioriteiten bij veel gemeenten en sportverenigingen verlegd. Wat doen adviseurs lokale sport en welke meerwaarde hebben ze?

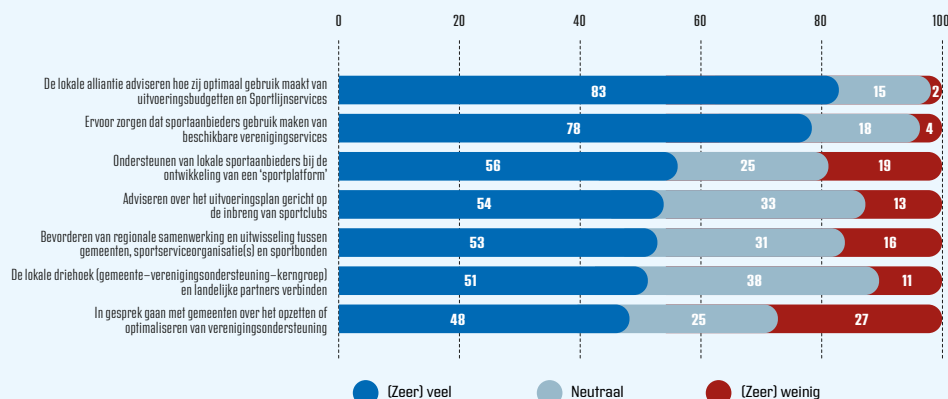
WAT DOET DE ADVISEUR LOKALE SPORT?

Voor verenigings- en bondsbestuurders vormen adviseurs lokale sport een sterke bondgenoot, omdat zij lokale allianties ondersteunen bij de uitvoering van het sportakkoord. Hoewel zij diverse taken hebben, is in figuur 1 te zien dat adviseurs lokale sport zich het meest thuis voelen in 'het adviseren van lokale allianties over de inzet van uitvoeringsbudgetten en Sportlijnservices' (83%).² De Sportlijnservices zijn diensten die aan onder meer verenigingen worden aangeboden. Een adviseur lokale sport zet zich in om deze services aan te vragen bij NOC*NSF. De Sportlijnservices zijn bedoeld om verenigingen en lokale sportaanbieders bij hun ontwikkeling te ondersteunen op gebieden als clubbestuur en coaching.

In figuur 1 is ook te zien dat de adviseurs actief betrokken zijn bij 'het zorgen dat sportaanbieders gebruikmaken van beschikbare verenigingsdiensten' (78%). Overigens zou volgens circa de helft van de adviseurs de aanvraagprocedure voor service minder tijdrovend en efficiënter moeten zijn. Hoewel de adviseurs merken dat hun functie verschuift van meer 'uitvoerend en taakgericht' (zelf langsgaan bij verenigingen en services inzetten) naar 'adviserend en voorwaardenstellend' (gericht op het versterken van de samenwerking), blijft de aanvraagprocedure een aandachtspunt. Dat blijkt ook uit negen verdiepende interviews met de adviseurs lokale sport. Om verenigingen en lokale sportbedrijven nog beter van dienst te kunnen zijn, willen de adviseurs zich meer richten op het ondersteunen en versterken van de positie van sport- en beweegaanbieders bij de uitvoering van lokale sportakkoorden (onder andere door de onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling te bevorderen).

Gemeenten en bonds- en verenigingsbestuurders die investeren in verenigingsondersteuning en sportplatformen (sportraden en sportcafés) kunnen profiteren van de 'verbindende en ondersteunende' kracht van de adviseurs lokale sport om lokale partijen met elkaar te verbinden. Dit is – naar eigen zeggen – de grootste meerwaarde van adviseurs lokale sport, die volgens meer dan de helft van de adviseurs (55%) ligt in het bijdragen aan een duurzame verenigingsondersteuning en het opzetten van sportplatformen. Daarnaast vindt 33 procent van de adviseurs zichzelf van meerwaarde wanneer zij gezorgd hebben voor een goede driehoeksrelatie tussen sportbonden, gemeenten en verenigingen.

Figuur 1 Mate waarin activiteiten van adviseur lokale sport passen binnen de functie (in procenten; n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder Adviseurs Lokale Sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021

UITVOERING LOKALE SPORTAKKOORDEN VERTRAAGD DOOR DE CORONAPANDEMIE

Uit de interviews met adviseurs blijkt dat veel gemeenten en verenigingen door de coronapandemie hun prioriteiten hebben verlegd. Het sportakkoord heeft daar (tijdelijk) plaatsgemaakt voor het uitvoeren en handhaven van coronamaatregelen. Ook zijn de verenigingen druk bezig om leden te behouden en het hoofd boven water te houden, vooral nu allerlei inkomsten uit activiteiten en evenementen wegvallen. Ook de adviseurs lokale sport ervaren de gevolgen van de coronamaatregelen, zo blijkt. De meerderheid van de adviseurs vindt dat zij door de coronamaatregelen efficiënter zijn gaan werken, maar tegelijkertijd zegt 58 procent dat deze maatregelen een belemmerende werking hebben op hun werk. Daarnaast geeft 40 procent aan dat de kwaliteit van het werk is verminderd.³ Het 'online werken' maakt het lastig voor de adviseurs om verenigingen betrokken te houden. Zo zijn er volgens de respondenten nog steeds sportverenigingen die niet weten wat het sportakkoord inhoudt en wat het voor hen betekent. Zowel de potentie als de betekenis van de lokale sportakkoorden is daardoor ondergesneeuwd. Het idee van het sportakkoord is dat partijen van binnen en buiten de sport met elkaar samenwerken bij het realiseren van gemeenschappelijke ambities en dat dit vele voordelen biedt in termen van kostenbesparing en efficiëntie.

De adviseurs lokale sport vinden dat gemeenten bij 'besturen met akkoorden' ruimte moeten laten voor eigen inbreng van betrokken partijen over de uitvoering van het sportakkoord. Deze manier van besturen is nieuw in Nederland. Tot voor kort werden weinig

akkoorden gesloten, maar sinds 2018 heeft Nederland een Klimaatakkoord, Pensioenakkoord, Preventieakkoord en Sportakkoord gesloten.

Bij het uitvoeren van het Sportakkoord is het onderlinge vertrouwen tussen betrokkenen cruciaal. Om dit te bereiken, kunnen adviseurs de verenigings- en bondsbestuurders het best van dienst zijn door diverse partijen ervan te blijven overtuigen dat men elkaar nodig heeft om de gezamenlijke doelen van het Sportakkoord te bereiken, en door de partijen hiervoor te enthousiasmeren. Maar de adviseurs komen nu moeilijk toe aan het opbouwen en onderhouden van onderlinge contacten tussen relevante partijen binnen het beschikbare aantal uren. Dat geldt met name voor gemeenten die tijdens de 'tweede tranche' (begin 2020) zijn begonnen met de uitvoering van het sportakkoord. 45 procent van de adviseurs vindt het ontbrekende besef dat men elkaar nodig heeft om de doelen te bereiken een belemmerende factor voor de uitvoering. Vier op de tien adviseurs (42%) denken dat dit gebrek voortkomt uit 'lokale sport- en beweegaanbieders die nog moeite hebben om hun juiste rol in het sportakkoord te vinden'. Dit aandachtspunt is niet zomaar te veranderen en vraagt om een procesmatige aanpak die gericht is op een ware cultuuromslag.

WAAR IS NOG WINST TE BEHALEN?

De kwaliteit van de geleverde diensten laat nog ruimte voor verbetering. Zo geeft drie kwart van de adviseurs aan dat er 'meer ruimte voor maatwerk moet zijn' (waarbij de diensten beter aansluiten op de vraag van verenigingen en sportaanbieders). Daarnaast vindt 73 procent dat er 'te veel een wirwar aan services bestaat' en twijfelen bijna vier op de

tien adviseurs aan de kwaliteit van de verenigingsdiensten (figuur 2).

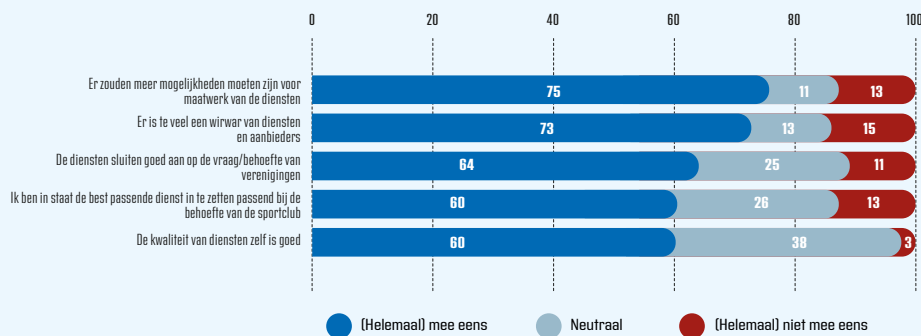
Hieruit volgen drie aanbevelingen:

- Ten eerste is het verstandig dat NOC*NSF de services flexibeler inricht, zodat deze beter aansluiten op de vraag van verenigingen en lokale sportaanbieders.
- Ten tweede raden wij aan om de functie verder te ontwikkelen in de richting van 'adviseren en voorwaarden scheppen'. Het zou helpen om hierbij heldere kwaliteitseisen voor de functie op te stellen. Daarmee valt de grootste meerwaarde te behalen.
- Ten derde adviseren wij NOC*NSF om richting gemeenten en sport- en beweegaanbieders meer duidelijkheid te scheppen over de rol van de adviseurs lokale sport en over wat men van deze sportfunctionarissen mag verwachten. Daarmee kan ook de bekendheid van deze functionaris worden vergroot.

NOC*NSF is zich bewust van deze aandachtspunten en al begonnen met het flexibiliseren van de lijst aan Sportlijnservices en het aanscherpen en doorontwikkelen van de rol van adviseurs lokale sport. Op die manier komt de meerwaarde van adviseurs in het nog beter koppelen van verenigingen aan de juiste services en helpen om samen de lokale sportakkoorden uit te voeren, nog meer tot zijn recht.

Figuur 2 'In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen over de geleverde diensten?' (in procenten, n=55)

Bron: Mulier Instituut, peiling onder Adviseurs Lokale Sport (via NOC*NSF), voorjaar 2021

VERANTWOORDING

Voor dit artikel zijn de resultaten gebruikt van een vragenlijst onder 55 adviseurs lokale sport (68,8% representatief) alsmede negen verdiepende interviews met reguliere adviseurs en leden van het landelijke kernteam. Het kernteam houdt zich vooral bezig met de aansturing en doorontwikkeling van reguliere adviseurs. De vragenlijst is uitgezet in samenwerking met NOC*NSF. In oktober 2020 bestond het netwerk uit 80 adviseurs die waren gekoppeld aan 352 gemeenten. 39 adviseurs zijn afkomstig van sportbonden (KNVB, KNGU, Nevobo, KNKV, JBN, KNZB en NSKiV) en NOC*NSF. Twee adviseurs zijn werkzaam bij NL Actief en 42 adviseurs werken vanuit gemeentelijke of provinciale sportorganisaties.

Eindnoten

- 1 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (2018). *Nationaal Sportakkoord: sport verenigt Nederland*. Den Haag: VWS. 87-89.
- 2 Hoogendam, A. & Nafzger, P. (2021). Vruchtbare samenwerking bij sportakkoorden hangt af van lokale context. *Sport & Strategie*, 15, 30-31.
- 3 Nafzger, P., Hoogendam, A. & Reitsma, M. (2021). *Adviseurs lokale sport. Een onderzoek naar adviseurs lokale sport in het kader van de Monitor van het Nationaal Sportakkoord*. Utrecht: Mulier Instituut.